

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Рок VII.

Нови Сад, петак 28. Новембра 1930.

Ч. 44 (299)

Важносц ремесельства.

Шиваче (шишарске) и шивачке ремесла за шмати хлопски и женски. Нешка од впадаи чуц ноноси на роскош и драготину у обданину. Роскош т. ј. непотребни драги и видумовани шмати и ужинане драгих едлох и оройних напојиох — нахади ше там, где народ богати, а најбогатији там, где народ занягаји христијански цноти: чистоту цела и души, вовоноши ше и зос честиту смреноносцу, але ше пиши зос богатством и ченекима (котра лиха с пайвецем раз фальшива, бо лежкох ист, а цифри лем закривају гриште цело и душу). Таки народ висе барже представа буц моралци, почина у гајдовству и просвати препадац.

Спредводи ше хто осудзује наших прајдох, же вони не знали так жац як ми нешка. Як вони живи? Гоч им же тој не родила як нам нешка, але вони своим потребом видовользовали мозг повесц сами. Жена, маја у фамилији випредла, виткала шицко, које било потребне за одваци своје дајци и мужа. Цо хибело за жиму лем најнужнейше ше докупело (волнији хустки), а за друге зос скори: кожухи, иершији, скорији, бочкори, папучи, легко ше остарало, бо било статку надосц (овци, воли...). Нашо, дјдове не знали за пењежну кризу, ани за роскош. А були здравши и задовољнији як ми.

Нешка живи у шицким „модерио“, по моди. Својо ношиво зме запягали а пријали ћудве (мадјарске и немацке), бо пам то красише и вилагоднейше. У тим амбијантима не обачели, же нас нови моди приведли до пењежних криза и пужди, бо зме з моду премогли и својих учитеља у ношичу. Док вони остали и својим једноставним ношичу (Немци) — ми ше не сјеме застановиц у роскоши, у моди, — лебо як то народни шивак гугори: „Паньску хустку на главу, а гадваблу на шию — мушице ми купиц, гоч предаце краву“. И вони се нераз на шмати изде не лем чежко заробена надана, не лем крава, але и хижка и польо зос салашом... Пре роскош дајци су терха родичом... То личиц треба и кед ше не застановиме у роскошним облечиву, препадио нашо красни капитални шором, як цо мухи в сјене падају од отроки и мразу.

У твој народнога роботи нашо майстрове и майсторки, шиваче и шивачки њельку задачу мају кончици.

Тих майстрох маке надосц, а их главна задача мала ји буц тога: да свом муштеријом не лем добри есплан јеслужа, але и привикију народ па солидне и једноставне облечије, котре народ не буде материјално убијавац.

О тим вопросу треба вишади и цо већи бешедовац и радници ше особено родичи дајци.

*

Ципеларске, папутарске и бочкорске ремесла. Шицки тоги три ремесла, гоч су слични, окремни у майсторства и у нас вишади потребни и вужни. Јавио нашо прајдове ношили лем бочкори, котри сами себе правили, а шветочне обуце було чижми (за жене јарвеније фарби з високима запеткама). Нешка уж чизми идко видала, во швето и в недзелио ноша ше ципела, оботни диг папучи, а у польскога роботи (у часу орана, опана, коситби) бочкори.

Майстрох у тих ремеслах маке доволно и добро изучених

*
Ременарске ремесло. Давно ледво познате било того ремесло. Серсам за статок и конје кади себе гајда сам направед чи мицано зос скору — ременями и штрангами зос конопи, лебо лем чисто зос конопи. Справи (серсам) до коча, кантари, штверци зос скори то лем богатши гајдове — немеше — панове могли мац. Нешка зме у тим па тельо дошли, же кади власник гоч лем једнога конја ма — сце маш и красни серсам и то зос украсије скори (свадби, кирбай...). То красне и добре ремесло, але у нас ледво познате, бо таких майстрох, думам, лем у Керестуре једнога маке. Шицко купујеме од ћудаших майстрох. А то вељка хиба у нашим гајдовству.

Д. Бинис.

Министрове и медаље народом.

Министарски председатељ п. Живкович и препатрел звания у јужног Сербије и зос народом пришао до узшога контакта. Так исто отријали з народом собраније министрове Радивојевић и Найдорфер у већим словенских местима.

Поживеци и нови жат. церкви у Новим Саду одбуло ше прешлеј недзелје. Церкви коштало 1 и $\frac{1}{2}$ милиона дин. Торжеству присуствовали представитељи цивилних власацох.

Числена фамелија. У вадале Рожњу у Словенији јиси била фамелија на име Мартин и Мария Колело, котри отховали 17 живих дајци. Од тога 11 синох и 6 дјевица. Итого Вел. Краљ даровал фамелији 10.000 динари.

Ликовити источни Јодней води найдзени при Сиску. Позната фирма Теслич преважала па себе збудовац потребни зданија и так од априла 1931. року буде там отворене купалиште.

Запалел своје власне добро. Богати гајда Д. Цимерман зос Лудбрежкога од жалю за своју покойну жену запалел целе

својо добро: хижу и други гајдовски зданија.

Нови локомотиви. У Немецког виробени 40 нови југославијски локомотиви, котри на годину прејду 110 километри. Машина дугука 13 и пол метри.

Край яблука. У нашеј држави родаји првог класи овој, особено яблука. Највећији яблука су у Штајерској и Сербији. Зос самеј Пожеги у Сербији предано тогороку 1000 вагони яблука. Ест там таких земљишта котрих мајстори не виђају тридесет тисачи динари, а за самија яблука до стали дваја тельо.

Началишниотризберал вайдца. Суд у Алексинцу осудио началишника општина К. Цветковића на 600 дин. прето бо од најрова заберал вайдца на то да ше на поедини хижки у вадале колоња пумери.

Хлеб туньши. Пре примију же цена житу више ведаји пада, то и хлеб постал туньши. У Загребу и Суботици збогаји сами пекаре цену хлебу за 30% так, же ше тераза били хлеб предава по 3 дина.

Поправилиша за младежи. Тих дњох потписани закон по котрим ше буду управљац заједе-

ния и школи за погубену младејс. При тих заведенијох будзе ше през 3 роки аз потребно и през 10 роки учиц ремесло и земљедлство.

Вилала ће Драва. и спричинела већо чуди, особено при палас Вирб.

Вода у послідних роках одорвала 2000 јутра жеми. Народ с тим барз страда и живе у страху.

Мост над каналом. У Старим Вербасу мал бише подавигнуц железни мост так же би лади могли спод њега исц.

Читательом Р. Новинох.

Уходијме до остатнога месеца 1930. У тих двох тијесњох ма ће указац, чи Руски Новини буду виходац и у 1931. року. Кел најме дужнини претплатници виплаца својо друство, теди аже године вијец до новога рока, а кед то препушта, теди му шиме престац видаца Руски Новини и забарац друство, да однова ваш почиње в работу капичату пред шејсц роками.

На Главнай Схаджи заключели аже дуе Руских Новинах ио даје претплатиц. Поволни аже у першим шторе дужнинкох да виплаца друство. То ће вробело лем а малеј часни. Тераз поплаже камјону дужнинкои окрему опомену и будземе чекац результат. До 15. Децејбра. По тим ће објави одлука.

Председательство Р. Н. П. Д. ће најдаша, же будзе у нашим народу тельо националне свидомосди, же неда препадиц јединеј рускеј газети у Югославији.

Модљиме свидомих членох Рускеј Просвите, да павбераю нових членох за Руски Новини и оломџија старих претплатникох па виплаца друства.

Ведмо поволусме шицок Руски народ, да помоће видању Руских Новинах.

Руске Н. П. Друштво поподне шицких претплатникох по их биваню и пошле тот попис до каждого вадалу па парохијали уряд, хтори го види свидомих Русином, да роби за отримано нашај газетки.

Председательство РНД-а.
Михаило Мудри.

НАДА НИК, учитеља:

Газдовство у Словенији

Предисловие.

Прешлога лета буд сом избрани од бановини дринскеј на задругарски курс

до Бутмиру при Сарајеву. Барз сом бул радосни, же вакациј препровадам у тим красним крају. Там сом пре- бивал 45 дана и учел науки, котри су потребни кождому чловекови — земљеделцу,

котри дума да својо добро водан. И по тей школи, котру аже шицки (було час зос дринскеј бановини 20 а зос зетскеј бановини 10 учитеља) барз добре и ваз любовни учели.

Здавали аже испит. Кажди написал по једну статију: „Цо би требало аробиц, да ће газдовска (економска) култура у мојим месеци по- прави“. Мал сом чесц, да тата стати бак мој будзе на перим месец и да будзе видрукована у „Народним Единству“ службених новинах највећи баловини и наградзена зос 1000 динари. Стати написана на нашим руским бешеди, котрим сом побоји алинеј читал на воопште задовољство. Знал сом, же тога мало разумели, але по интернационалним газдовским выражавању да- џу похопели о чим була бешеда у јесеј стати.

Бана аже так развеселели, же нам дал окром тога кице пенжи, та аже по испиту пошли зос управитељом до Словенији на научни путешествије. Там сом видзељ вељек економски школи, вељек файтија задруга, воопште шицко да може занјмац чловека економа величког стилу. Од тога лем дакус ви- нећем у нашим Новинах.

1. Скотоводство.

По тим до сом видељ у Словенији у посданих школах за газдовство, да ће установиц, же у цалеј Дравскеј бановини каштиц скотоподстое. Там ховао ве- цеј файти крави, котри давају досц млека в вели-

Не надумујући ше пошол вон до Јоана. Јоан випат- рал Јому већо младши од Јурија але не повед на то ніч. Може буц, же сом ше замилел, думал себе.

— Так и так, гвари вон Јоанови. Я пошол до тво- љого брата, але вон ме по- слал до тебе. Цо мака робиц?

— Ніякай поради я тебе не говден дац, одвитовал. Ида ти до мојога најстар- шега брата Штефана и Јо- го питай за пораду.

Млади чледијк послухај. Штефан ће му видељ ише младшим як Јурија и Јоана, але вони ніч не гу- торел.

— Така и така ствар приведла ме гу вон, чо мака робиц?

— То, чо жадаш легка ствар. Придз лем до хижки та ци повез.

Пошли до хижки и ћедли гу столу. Жена Штефана принесла вина и герегу.

јум содржанијом масци, а крем того их можу употребица свою кожнодневну роботу. Скотоводство им главна газдовска ствар, од котрим тајмейши земљедељац ма вељки хасен. На „Горенском“ при Бледу хова ће файтија червено, котра ма билу пантліку прев хри- бет и брух — пиндагајска файтакрапа У „Даленском“ „Нотранском“ и већија флат Штајерскай с једнай фарби файтија мариндолска (жовто-била) — монтафонска файтија (фирба шизо-чар- ка) и помурска файтија кра- вови. У Прекомурија превла- дала било-жојто платиста савицталска файтија. У дас- кельох среоах у Штајерской хова ће тајк пиндагајска файтија. У пайтолини часи роби ће на тим да ће тот реон цо већи умножи гос монтафонцима, котрим бара панује клима тога краја.

Циљ словеначког ското- водства є, да ће достане цо већи млека, и да ће вони цо већи прероби до других млекија фахов. Главну рољ ту ма домашни сир „сментиплер“, котри ће прави окоја прајо Божини. Роби ће на тим, да ће ав- пропадији оригинална домашња сорта савицталскога сира, и да ће цудзи швјајцарски сментиплер видрјати из нашога пияцу и да ће иностранство заинтересује за нају млекија произведения. Прето основана у Штефеной Локи си- гарска школа 1926 року, где ће уча млади людзе — земљедељици — за 10 месеци у праћењу сира вишетаки фелох. Гу зверија си гарски

— Јака то герега, жено — скрчтал Штефан. — Прикеш другу! Жена појла и принесла другу герегу.

— И то не добра, — гварел Штефан, — пријеш иши.

Так вон посилал жену дас дас-пецраз анји једна герега не була добра. На кон- ту затримал једну герегу и послаја жену.

— Цо ти думаши, кельо гереги я мак у пиньвици? запитал младога чловека.

— Як я можем знац, — дас два три кочи.

— Лем једну сдину герегу! Але видавши јаку я мак же- ну? Вона ходвела већој раз до пиньвици але не проши- вела ће анји једним словом да ме не роагија. Мой браца гуторели тебе, же вони младши од мене и то правда. Але же вони мају педобри жени то вијас ос- тарели, а я котри мак добру жену тримам ће младши.

ФЕЛЬГОН

Добра жена.

Еден млади чловек по- становиц оженји ће. Але сецл викац лем добру и чесну жену, таку јаки вон сам бул. Длugo јо гледај и на концу пригадај себи, же стари бачи Митро ма два дзијки. Оцеј добри, думал себи, то близовно и дзијвачата буду добри.

В недељу попладњу забрал ће и пошол до ста- рога. Повед му дорав и на- цо пријеш.

— Кел така виља Божка, сину, — гвари му бачи Митро — то нај будас. Мак два дзијки: за једну сцену да- ти мак даш сто златни ду- кати а за другу ја тебе дам сто дукати. Котру сцеш?

Млади чловек ће задумал.
— Я то макши добре и- ће предумаш, повед.

— Добре, предумаш!

Длugo раздумовал але ні- јаким концом не могол се- бе дац ради. Зобрал ће и пошол до Јурија, приятеля својога отца, модлјц го за пораду.

— Приходам гу вон, гвари вон, па пораду. Сцем ће оженји и думаш викац даји- ку старога бачика Митра, але вон мнє гварел, же ма два дзијки, з једну дава сто дукати а за другу жада сто дукати; порадаце мнє чо мака робиц?

— Ніч, одповед стари пријеш, ида лем и оли- тай ће мојога старога брата Јоана.

